

Onderwerp   Ontwikkeling van nieuw beleid voor
                  sociaal-culturele accommodaties
                  (uitnodiging voor discussie)

Steller   L. Zwanenberg

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon   (050) 367 56 95   Bijlage(n)

Ons kenmerk

Datum   18-9-2019

Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief informeren wij u over ons voornemen nieuw beleid te ontwikkelen voor de buurt- en dorpshuizen en de speeltuinverenigingen, de 'sociaal-culturele accommodaties'. Wij staan aan het begin van het proces en leggen u in deze brief een aantal stellingen ter discussie voor. Hierover gaan we graag met u in gesprek tijdens de vergadering van de raadscommissie Onderwijs en Welzijn.

Aanleiding

De gemeentelijke herindeling is de directe aanleiding om het huidige beleid voor de sociaal-culturele accommodaties tegen het licht te houden. Een vergelijking van het beleid van de drie voormalige gemeenten laat zien dat de verschillen groot zijn. De grondslag voor subsidieverlening is anders, dit vereist harmonisatie. We harmoniseren door het ontwikkelen van nieuw beleid voor de nieuwe gemeente Groningen. We houden in onze planning rekening met de door de wet gestelde termijn en ronden de beleidsontwikkeling - en daarmee de harmonisatie van het beleid - af vóór 1 januari 2021.

Daarnaast dateert het accommodatiebeleid voor de oude gemeente Groningen alweer van 2013. Sindsdien hebben er in de gebieden veel ontwikkelingen plaatsgevonden, zoals de vorming van de WIJ, de instelling van de gebiedsteams en het gebiedsondersteunend netwerk (GON). Daardoor is het speelveld veranderd. We maken een beweging om nog gebiedsgerichter te werken. De accommodaties zijn een middel ter versterking van de sociale basis of samenhang in wijken en dorpen. Daarbij is het van belang dat deze

drie sporen van gebiedsgericht werken, sociale basis en accommodatiebeleid bij elkaar komen.

Huidige situatie

Op dit moment gelden de subsidiekaders van de drie voormalige gemeenten. Ook in 2020 hanteren we de bestaande afspraken. Hieronder vatten we deze afspraken samen.

Haren

In Haren hebben de vier dorpshuizen (Onnen, Noordlaren, Oosterhaar en Glimmen) ieder een eigen vrijwilligersbestuur, en een (parttime) beheerder in eigen dienst. Alle gebouwen zijn van de gemeente, de besturen betalen geen huur. Men ontvangt op jaarbasis een bedrag tussen de 15.000 en 20.000 euro aan subsidie. Daaraan zijn geen voorwaarden verbonden wat betreft te organiseren activiteiten. De dorpshuizen bieden onderdak aan het uitgebreide verenigingsleven en organiseren ook eigen activiteiten.

Ten Boer

In Ten Boer zijn er dorpshuizen in zeven plaatsen: Thesinge, Ten Post, Ten Boer, Lellens, Sint Annen, Garmerwolde en Woltersum. Allen hebben een eigen pand, waarvoor de gemeente een jaarlijkse subsidie voor onderhoud van 2.500 euro per dorpshuis ter beschikking stelt. In de praktijk is dat veelal voor een periode van 10 jaar afgekocht: 25.000 euro, die in de meeste gevallen benut is voor investeringen in het pand. Een aantal besturen heeft daarnaast incidentele middelen ontvangen voor verduurzaming, vaak gecombineerd met andere fondsen en middelen in het kader van de aardbevingsproblematiek (versterkingsopgave). De gehele exploitatie van de dorpshuizen is voor eigen rekening. Voor het dorpshuis in Ten Boer geldt een uitzondering: hier zit een particuliere uitbater in een gemeentelijk pand, tegen een gereduceerde huurprijs.

De dorpshuizen bieden net als in Haren onderdak aan het rijke verenigingsleven van de dorpen en kernen.

Groningen

Het huidige beleid voor sociaal-culturele accommodaties in de voormalige gemeente Groningen dateert van 2013. Het staat opgetekend in de nota *Met de Blik op de Wijk*.

De voormalige gemeente Groningen heeft specifiek beleid voor sociaal-culturele accommodaties. Daarmee bedoelen we wijk- en buurtcentra die primair een functie hebben voor ontmoeting en welzijnsactiviteiten: activiteiten op het gebied van vrije tijd, verzorging en/of ontwikkeling. Ook kunnen bewoners er terecht voor hun vergaderingen.

In de begroting 2019 is hiervoor een bedrag opgenomen van 4,3 miljoen euro. In totaal gaat het om 33 gesubsidieerde accommodaties.

De accommodaties worden gerund door vrijwilligersbesturen. In kleine accommodaties, zoals speeltuinegebouwen, hebben bestuursleden ook

uitvoerende taken zoals de organisatie van activiteiten of meedraaien in het beheer.

Bijna alle accommodatiebesturen ontvangen een structurele subsidie. Soms zijn nieuwe centra ontstaan, die slechts incidenteel uit gebiedsgeld ondersteund worden.

De subsidie bestaat uit

1. een bedrag voor de exploitatie (vaste onkosten, soms ook besteed aan activiteiten), op basis van het aantal vierkante meters ontmoetingsruimte;
2. een klein vast bedrag voor ieder bestuur (2.600 euro);
3. een bedrag voor beheer, ook op basis van aantal vierkante meters.

Andere *kosten* die zijn opgenomen in de accommodatienota zijn budgetten voor de huur c.q. kapitaalslasten en voor onderhoud, kleine verbouwingen etc. Een groot deel van deze budgetten gaat naar het gemeentelijk Vastgoedbedrijf omdat deze gebouwen in eigendom van de gemeente zijn. In enkele gevallen zijn accommodaties eigendom van het accommodatiebestuur zelf of van een particulier of corporatie en ontvangen zij deze middelen.

Ten slotte wordt ook de Speeltuincentrale uit de nota bekostigd. Deze vereniging is een steunfunctie van de 18 speeltuinverenigingen in de stad. Ze verdelen ook de betreffende subsidies, en regelen het onderhoud van de tuinen, doen aan deskundigheidsbevordering van de leden, doen de boekhouding en dragen zorg voor de financiële verantwoording van alle speeltuinverenigingen aan de gemeente.

Kern van het beleid is dat er algemeen toegankelijke sociale en culturele activiteiten plaatsvinden die aansluiten bij de belangstelling en de behoeften van de bewoners van het verzorgingsgebied. Nadrukkelijk is er ruimte voor andere partijen, die ook een (gesubsidieerd) aanbod hebben voor deze bewoners, zoals het kinderwerk en jongerenwerk. Uiteraard moet dat in goed onderling overleg ingepast kunnen worden.

Met de subsidie zorgt de gemeente ervoor dat er geschikte plekken zijn om deze activiteiten aan te bieden, én dat er ondersteuning is voor de vrijwilligersbesturen op het gebied van exploitatie en beheer. In feite heeft de subsidie een faciliterend karakter, en is er in de praktijk veel ruimte voor een invulling van het aanbod. Wel is voorgeschreven dat accommodaties per voorzieningengebied goed samenwerken, hun aanbod afstemmen en expertise uitwisselen. Ook al zijn sommige accommodaties klein en hebben andere het karakter aangenomen van een multifunctioneel centrum.

De gemeentelijke subsidie is nooit voldoende voor een kostendekkende exploitatie. Accommodaties zijn dan ook mede aangewezen op inkomsten uit horeca en verhuur.

Knelpunten

De accommodatiebesturen hebben te maken met fors stijgende kosten voor zowel energie als personeel. Omzet uit (semi-) commerciële verhuur wordt hierdoor steeds belangrijker uit financiële overwegingen. Het gevolg is dat bewoners in sommige sociaal-culturele accommodaties nauwelijks terecht kunnen omdat de ruimtes een groot deel van de week verhuurd zijn. Dit geldt ook voor nieuwe burgerinitiatieven, die soms met tijdelijk geld vanuit de gebiedsteams een onderkomen financieren.

Daarnaast geven de besturen aan dat het steeds moeilijker is om vrijwilligers te vinden, met name voor het bestuur en voor structurele activiteiten.

Financieel Meerjarenbeeld

We buigen ons op dit moment over de vraag welke oplossingen gevonden kunnen worden om de dreigende tekorten af te dekken, zodat we u een sluitend meerjarenbeeld kunnen presenteren bij de begroting 2020.

De financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk, maar kunnen een wijziging betekenen van het financiële kader voor dit (toekomstig) beleid.

Stellingen voor de discussie

Aan de hand van vijf stellingen hopen we te horen wat u belangrijk vindt voor het nieuwe beleid. Deze stellingen zijn niet per se het standpunt van het college, maar reiken we uw raad aan voor een goede discussie.

1. We behandelen elke accommodatie hetzelfde, ongeacht wat er speelt in de wijk of het dorp.
2. In elk dorp of wijk moet een laagdrempelige ontmoetingsplek zijn. Dit hoeft niet altijd een door de gemeente gesubsidieerde accommodatie te zijn.
3. De gemeente faciliteert de sociaal-culturele accommodaties en stelt geen eisen aan de activiteiten die er plaatsvinden. Elk bestuur beslist zelf wat er in de accommodatie gebeurt.
4. De besturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie en hebben naast de subsidie extra inkomsten uit verhuur of horeca nodig, ook als dit betekent dat bewoners niet altijd gebruik kunnen maken van de accommodatie.
5. Sociaal-culturele accommodaties worden door vrijwilligers beheerd. Als er onvoldoende sociale cohesie in een gebied is, kan een beroepskracht nodig zijn.

Proces en planning

We vinden het belangrijk om besturen en bewoners te betrekken bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid voor sociaal-culturele accommodaties.

Zij weten als geen ander wat nodig is in hun wijk of dorp. Tegelijkertijd hebben we vanwege de herindeling en de daaruit voortvloeiende harmonisatie van beleid een harde deadline te halen: vóór 1 januari 2021 moet ons beleid vastgesteld zijn. We starten met het ontwikkelen van een gemeentebreed kader. Dit doen we samen met de adviesraden sociaal domein, de gebiedsteams, de beheerpoolen, de speeltuincentrale en een vertegenwoordiging van de accommodatiebesturen. We streven ernaar uw raad dit gemeentebrede kader voor te leggen in het eerste kwartaal van 2020. Daarna gaan we breder in gesprek over het proces hoe we het gemeentebrede kader gebiedsgericht kunnen implementeren. Dit gesprek voeren we met besturen van de sociaal-culturele accommodaties, met bewoners, stichting WIJ, het GON en de gebiedsteams. Wij hebben daarbij ook oog voor andere, niet door de gemeente gesubsidieerde aanbieders van activiteiten en ruimte voor ontmoeting. Denk daarbij aan scholen en kerken, maar ook bijvoorbeeld zorginstellingen met een ontmoetingsfunctie. Deze willen we betrekken bij het gesprek over het voorzieningenaanbod in de wijk, vanuit de gedachte dat er meer organisaties bijdragen aan vorming en ontmoeting in de wijken. Eind 2020 komen we met een raadsvoorstel voor de definitieve vaststelling van de verdeling van de budgetten. In dit voorstel nemen we - waar nodig - een overgangsregeling op.

Voor het subsidiejaar 2020 geldt, dat de subsidiekaders van de drie voormalige gemeenten van kracht blijven.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.